

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA LATA 2023-2028

Opracowanie WPGO 2028

Projekt WPGO 2028 został przygotowany w imieniu Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przez pracowników Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W trakcie prac korzystano z wiedzy i doświadczenia członków Grupy Roboczej do spraw opracowania projektu WPGO 2028, która została powołana przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego 13 kwietnia 2022 r..



Opracowanie Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 stanowi realizację przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

WPGO 2028 opracowano zgodnie z wytycznymi zawartymi w ustawie o odpadach oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie sposobu i formy sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzoru planu inwestycyjnego.

Plany gospodarki odpadami wspierają działania zmierzające do osiągnięcia celów i spełnienia wymagań wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej.



Zgodnie z ustawą o odpadach plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 6 lat.

Opracowanie w niniejszej wersji stanowi aktualizację *Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022*, przyjętego Uchwałą Nr XXIII/523/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2016 r. z późniejszymi zmianami (3).



Elementy planu gospodarki odpadami

- analiza **aktualnego stanu** gospodarki odpadami
- **prognozowane zmiany** w zakresie gospodarki odpadami
- **przyjęte cele** w zakresie gospodarki odpadami, w tym cele dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko odpadów;
- **kierunki działań** w zakresie **zapobiegania powstawaniu odpadów** oraz **kształtowania systemu** gospodarki odpadami,
- kierunki działań w celu **zapobiegania powstawaniu odpadów z produktów**, w tym **opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych** oraz działania służące **zmniejszeniu stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych**;
- **harmonogram**, określenie wykonawców i sposobu finansowania oraz przewidywane koszty zadań
- określenie sposobu **monitoringu** i oceny wdrażania planu

Plan inwestycyjny

Plan inwestycyjny stanowi załącznik do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Projekt planu inwestycyjnego podlega uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu

Plan inwestycyjny określa **potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych** wraz z mocami przerobowymi, służącą zapobieganiu powstawaniu tych odpadów oraz gospodarowaniu tymi odpadami, zapewniającą osiągnięcie wyznaczonych celów, wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej w zakresie gospodarki odpadami, w szczególności opakowań i odpadów opakowaniowych, składowania odpadów i zapobiegania zaśmiecaniu.

Plan inwestycyjny zawiera w szczególności:

- wskazanie planowanych inwestycji;
- oszacowanie kosztów planowanych inwestycji oraz wskazanie źródeł ich finansowania;
- harmonogram realizacji planowanych inwestycji.

Dla potrzeb planu dokonano podziału odpadów na:

1. Odpady komunalne

2. Odpady powstające z produktów, w tym:

- a) oleje odpadowe,
- b) zużyte opony,
- c) zużyte baterie i akumulatory,
- d) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- e) opakowania i odpady opakowaniowe,
- f) pojazdy wycofane z eksploatacji.

3. Odpady niebezpieczne, w tym:

- a) odpady medyczne i weterynaryjne,
- b) odpady zawierające PCB,
- c) odpady zawierające azbest.

4. Pozostałe odpady, w tym:

- a) odpady budowlane i rozbiórkowe,
- b) komunalne osady ściekowe,
- c) odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne,
- d) odpady zawierające surowce krytyczne,
- e) odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy:
 - odpady z rolnictwa, leśnictwa i przetwórstwa żywności, w tym zużyte narzędzia połowowe i środki ochrony roślin,
 - odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji mebli,
 - odpady z procesów termicznych.

Plan zawiera również opis podejmowanych działań na rzecz **zapobiegania powstawaniu odpadów** oraz **zwalczania zaśmiecania środowiska lądowego i morskiego**.

Ocena realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022

Z oceny realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami w latach 2017-2022, która zawarta została w Sprawozdaniach z realizacji Planu gospodarki odpadami wynika, że **większość wskaźników dla monitorowania osiągnięcia celów zostało osiągniętych.**

Z analizy wskaźników szczegółowych wynika, że **sytuacja w gospodarce odpadami się poprawia.**

Wzrasta ilość odpadów poddawanych recyklingowi, maleje zaś ilość odpadów deponowanych na składowiskach.

W zakresie odpadów komunalnych stopniowo wzrasta ilość odpadów selektywnie zbieranych i przekazywanych do odzysku, w tym do recyklingu. Ograniczono znacznie ilość odpadów kierowanych do składowania, w szczególności odpadów ulegających biodegradacji.

**Jednak tempo tego wzrostu jest zbyt małe
i grozi nam nieosiągnięcie wymaganych prawem poziomów.**



Ocena realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022

Wszystkie czynne składowiska odpadów do unieszkodliwiania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych są nowoczesnymi obiektami spełniającymi wymagania ochrony środowiska.

Niestety nadal **nie wszystkie** składowiska niespełniające wymogów ochrony środowiska **zostały zrekultywowane**.

Rosnące wymagane ustawowo poziomy recyklingu są coraz trudniejsze do osiągnięcia.

Konieczne jest zintensyfikowanie działań zmierzających do usprawnienia i podniesienia jakości selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Ocena realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022

W zakresie odpadów podlegających odrębnym przepisom prawnym – większość ustawowo wymaganych poziomów zbierania, odzysku i recyklingu zostało osiągniętych przez wprowadzających produkty na rynek oraz przez zakłady przetwarzania.

Jednak nadal **zbyt mało jest w województwie instalacji do recyklingu odpadów.**

Ocena realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022

Biorąc pod uwagę niski poziom selektywnego zbierania odpadów, zgłaszaną przez odbierających odpady i zarządzających instalacjami do przetwarzania odpadów nieprawidłową selekcję odpadów u źródła, ogromną ilość nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli przeprowadzanych przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz WIOŚ należy stwierdzić, że **nadal jest wiele do zrobienia w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.**

Podsumowując można stwierdzić, że dochodzenie do celów gospodarki odpadami przebiega sukcesywnie, jednak nie w takim tempie, jak zostało to założone w planie.



Na podstawie analizy obecnego stanu gospodarki odpadami, zdiagnozowano następujące ogólne problemy:

- niewystarczające środki służące zapobieganiu powstawaniu odpadów, w związku z tym zbyt duża ilość wytwarzanych odpadów, w tym w szczególności odpadów opakowań, odpadów żywności i tekstyliów,
- zbyt duża ilość odpadów poddawanych składowaniu,
- zbyt mała ilość odpadów poddawanych przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi,
- brak odpowiedniego systemu rozszerzonej odpowiedzialności producentów, w tym systemu kaucyjnego,
- brak punktów służących do naprawy i przygotowania do ponownego użycia produktów lub ich części,
- brak odpowiedniej segregacji odpadów u źródła ich powstawania, w szcz. odpadów niebezpiecznych,
- niewystarczająca liczba instalacji recyklingu lub brak wystarczających mocy przerobowych instalacji,



- deponowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych (tzw. dzikie składowiska),
- zaśmiecanie lasów, terenów przy drogach oraz brzegów jezior i samych akwenów wodnych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców województwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami i negatywnego wpływu odpadów na środowisko przyrodnicze,
- nieprawidłowe i nielegalne zagospodarowywanie odpadów, w tym ich spalanie w domowych i zakładowych piecach,
- nieprawidłowe klasyfikowanie odpadów, w tym traktowanie odpadów wytwarzanych w wyniku świadczenia usług przez przedsiębiorców jako odpady komunalne,
- problemy z wyegzekwowaniem od właścicieli nieruchomości usunięcia odpadów oraz remediacji skażonych miejsc,
- ograniczone środki finansowe na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami,

- brak prowadzenia ewidencji odpadów przez posiadaczy i obrót odpadami w szarej strefie,
- duża emisja zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby spowodowana nieprawidłową gospodarką odpadami i niewystarczającymi zabezpieczeniami (hermetyzacja, oczyszczanie powietrza, oczyszczanie ścieków) w obiektach gospodarki odpadami,
- brak narzędzia informatycznego służącego do monitoringu i nadzoru nad gospodarką odpadami w województwie,
- słaby nadzór nad gospodarką odpadami lub jego brak w przypadku niektórych organów ochrony środowiska,
- zawłość i częste zmiany przepisów prawa.

Stan gospodarki odpadami

W latach 2020-2022 na terenie województwa warmińsko-mazurskiego **wytworzono** odpowiednio:

4 817 800 Mg; 3 417 780 Mg; 3 694 031 Mg odpadów.

Największą ilość wytworzonych odpadów stanowiły odpady z grupy 17 – odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej:

54% w 2020 r., 36% w 2021 r., 44% w 2022 r.,

a także odpady z grupy 19 – odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz uzdatniania wody pitnej i wody do celów:

18% w 2020 r., 29% w 2021 r., 27% w 2022 r..



Stan gospodarki odpadami

Odpady komunalne stanowiły 9,7% w 2020 r., 14,2% w 2021 r., 11,9% w 2022 r. ogółu powstałych odpadów.

Odpady niebezpieczne wytworzono w następujących ilościach:
47 073 Mg (w 2020 r.), 54 830 Mg (w 2021 r.), 76 116 Mg (w 2022 r.)

W okresie sprawozdawczym na terenie województwa **zagospodarowano odpady** w ilości łącznie 3 620 477 Mg w 2020 r., 2 475 785 Mg w 2021 r., 2 431 777 Mg w 2022 r..

Stanowiło to odpowiednio: 75%, 72% oraz 66% z ogółu wytworzonych odpadów

Wynika z tego, że część odpadów jest **wywożona poza województwo** w celu przetworzenia. Może to jednak świadczyć również o **nielegalnym zagospodarowaniu odpadów**, co znajduje swoje potwierdzenie w doniesieniach medialnych i informacjach przedkładanych przez organy kontrolne.

Stan gospodarki odpadami

Unieszkodliwianiu w procesie D5 – składowanie na składowiskach w sposób celowo zaprojektowany, poddano ogółem w latach 2020 -2022 odpowiednio:

58 619 Mg (1%), 75 546 Mg (2%), 74 686 Mg (2%)

Na składowiskach zdeponowane zostały głównie odpady z grupy 19, t.j. odpady powstające w wyniku przetwarzania odpadów

Ilości wytwarzanych odpadów, poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu **utrzymują się na podobnym poziomie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym – 2017-2019**

Odpady komunalne

W 2021 r. odebrano od mieszkańców i zebrano w PSZOKach oraz przez podmioty zbierające odpady komunalne **485 327 Mg** odpadów komunalnych, co daje **353 kg** na jednego mieszkańca województwa.

W 2021 r. selektywnie zebrano **223 398 Mg** odpadów, co stanowi **46%** odpadów komunalnych odebranych i zebranych łącznie. Daje to **163 kg** rocznie na 1 mieszkańca województwa.

W masie selektywnie zebranych odpadów frakcje surowcowe: szkło, papier, metale i tworzywa sztuczne stanowiły prawie 17% (85 499 Mg), odpady budowlane i rozbiórkowe 6% (29 751 Mg),
a ulegające biodegradacji stanowiły 16% (76 126 Mg) odpadów zebranych selektywnie.

Nadal spora ilość odpadów komunalnych trafia w sposób nielegalny do środowiska

Okolo 8 359 Mg odpadów zostało zebranych przez nadleśnictwa i zarządców dróg (8 035 Mg odpadów z terenów lasów i 324 Mg odpadów z terenów dróg).



Odpady komunalne

Na terenie województwa w 2021 r. funkcjonowało **7 instalacji MBP** o łącznych zdolnościach przerobowych **571 320 Mg/rok**, w tym **460 850 Mg/rok** dla niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (**kod odpadu 20 03 01**).

w 2021 r. funkcjonowało **8 składowisk odpadów** innych niż niebezpieczne i obojętne, przyjmujących do składowania m.in. odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Łączna dyspozycyjna pojemność składowisk według stanu na dzień **31 grudnia 2021 r.** wynosiła

1 857 129 m³, co daje w przybliżeniu możliwość zdeponowania 2 414 268 Mg odpadów ($1\text{m}^3 = 1,3\text{ Mg}$)

Niezbędny jest rozwój selektywnego zbierania odpadów, która będzie prowadziła do zwiększenia poziomu odzysku, w tym w szczególności recyklingu



Odpady komunalne

Z odpadów przetworzonych w instalacjach komunalnych powstało łącznie **408 581 Mg** odpadów o kodzie **19 12 12** (Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów), z których 202 565 Mg przekazano do stabilizacji biologicznej w częściach biologicznych instalacji MBP.

W wyniku przetwarzania głównym produktem były nieprzekompostowane frakcje odpadów komunalnych (kod odpadu 19 05 01) w ilości 96 185 Mg, które zostały unieszkodliwione w instalacji oraz inne niewymienione odpady (kod odpadu 19 05 99) w ilości 62 565 Mg, które zostały unieszkodliwione na składowiskach odpadów.

W wyniku przetwarzania biologicznego powstał także kompost nieodpowiadający wymaganiom (kod odpadu 19 05 03) w ilości 9 309 Mg, który został wykorzystany do rekultywacji składowisk lub przekazany do unieszkodliwienia na składowisku odpadów.

Straty masowe powstałe w wyniku przetwarzania odpadów komunalnych wynoszą około 18% i są skutkiem odparowywania wody oraz przemian biochemicznych zachodzących podczas procesów biologicznego przetwarzania.

Pozostała część odpadów o kodzie 19 12 12 w ilości 164 370 Mg została przekazana do dalszego przetwarzania, gdyż stanowiła głównie odpady o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg, a od 1.01.2016 r. obowiązuje zakaz ich składowania na składowiskach.

Stanowią one potencjalne źródło surowca do termicznego przekształcenia z odzyskiem energii i do czasu uruchomienia na terenie województwa instalacji do spalania frakcji kalorycznej odpadów (IV kwartał 2023 r.) były transportowane do zagospodarowania poza teren województwa

Ostatecznie, do składowania na składowiskach jako balast pochodzący z mechanicznej oraz biologicznej obróbki odpadów trafiło 64 503 Mg odpadów. Łącznie z odpadami komunalnymi przekazanymi bezpośrednio do składowania stanowiły one 19% całej ilości odebranych i zebranych odpadów komunalnych.



Odpady komunalne

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminę między innymi obowiązek **osiągania odpowiedniego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.**

W 2021 r. do przygotowania do ponownego użycia i recyklingu przekazano **98 274 Mg** surowców wtórnych głównie takich jak papier, tworzywa sztuczne, szkło, metale, a także odpady ulegające biodegradacji

W roku 2021 w województwie osiągnięto poziom 21,2%, przy wymaganym poziomie 20%.
28 gmin oraz 1 związek międzygminny województwa nie osiągnęły wymaganego poziomu

W roku 2022 w województwie poziom ten wyniósł 21,6%, przy wymaganym poziomie 25%.
wymaganego **poziomu nie osiągnęło 46 gmin i 2 związki międzygminne.**

Odpady komunalne - Prognoza zmian

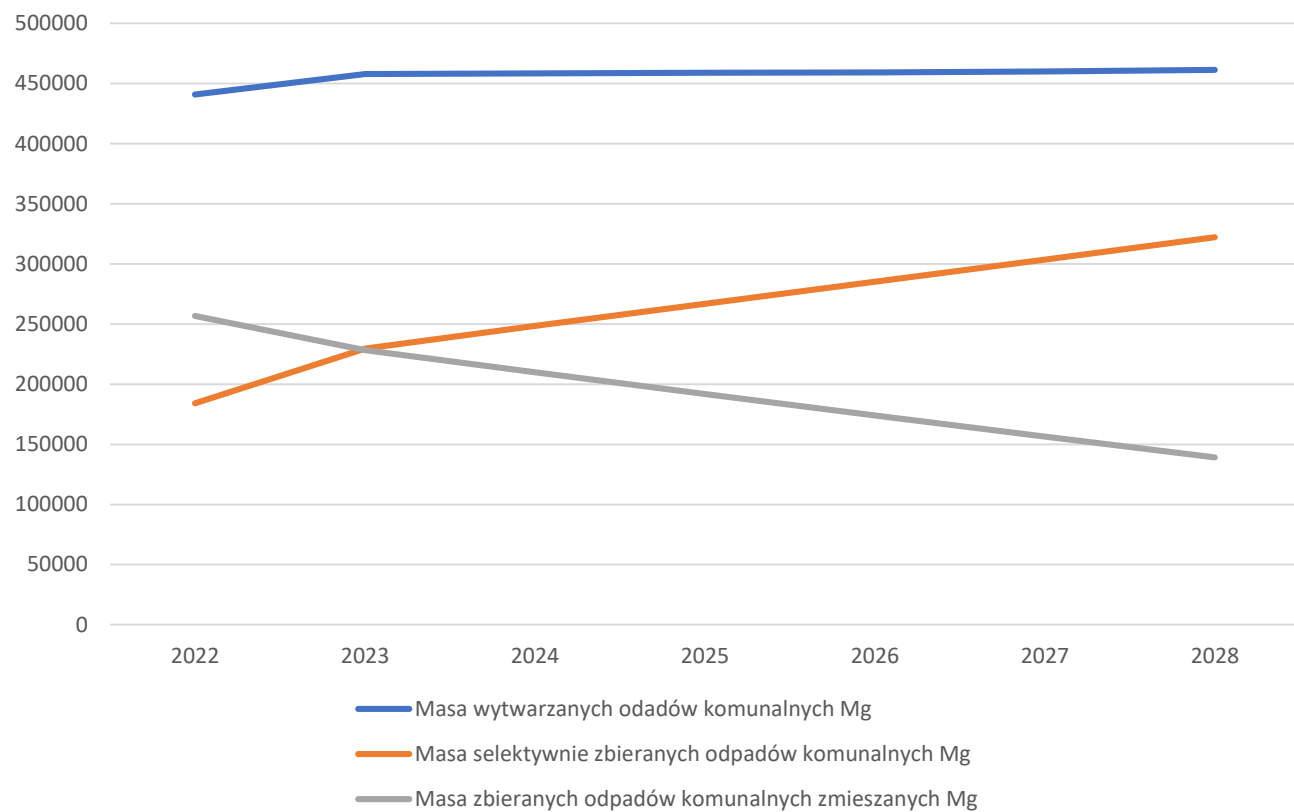
Według prognozy liczby ludności do 2060 r. GUS,
liczba mieszkańców województwa będzie stale maleć
i do roku 2034 zmaleje do **1 280 323 (aktualnie 1 353 000)**

Założono, że istniejący od 2017 r. trend w zakresie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych na mieszkańca oraz ilości selektywnie odbieranych i zbieranych odpadów komunalnych będzie utrzymywał się na tym samym poziomie.

Według linii trendu **w 2028 r.** wytwarzanie odpadów wyniesie
348 kg na mieszkańca rocznie,
w tym 243 kg/na mieszkańca odpadów selektywnie zbieranych
i 109 kg na mieszkańca odpadów zmieszanych

To znaczy, że **w 2028 r.** wytwarzanych będzie w województwie **461 317 Mg** odpadów komunalnych,
z czego 322 120 Mg odpadów zbieranych będzie selektywnie (ok. 70 %),
a 139 197 Mg jako resztkowe odpady komunalne.

Prognoza masy wytwarzanych odpadów w województwie warmińsko-mazurskim



Źródło: opracowanie własne

Odpady zawierające znaczne ilości surowców krytycznych

We wrześniu 2020 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat pt. „Odporność w zakresie surowców krytycznych: wytyczne drogi do większego bezpieczeństwa i bardziej zrównoważonego rozwoju” (COM(2020) 474 finał), zawierający wykaz surowców krytycznych (critical raw materials) dla UE.

Surowce krytyczne są kluczowe dla rozwoju gospodarki, znajdując szerokie zastosowanie w łańcuchach produkcyjnych wielu towarów wykorzystywanych w życiu codziennym, przemyśle nowoczesnych technologii oraz elementach infrastruktury umożliwiających transformację energetyczną.

11 kwietnia 2024 r. zostało podpisane Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego Rady (UE) 2024/1252 w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych (tzw. rozporządzenie UE dot. surowców krytycznych – Critical Raw Material Act). Najnowsza lista została wydana wraz z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady Europy o ustanowieniu ram dla zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych.



Odpady zawierające znaczne ilości surowców krytycznych

„Jakkolwiek w dokumencie tym używa się pojęcia „34 surowce krytyczne”, jest ich de facto więcej, ponieważ metale ziem rzadkich przedstawiane są jako dwie grupy: HREE (10 ciężkich pierwiastków) i LREE (5 lekkich), a tzw. PGM (platynowce) to kolejnych 5 metali szlachetnych.”

Surowce krytyczne dla Unii Europejskiej według Komisji Europejskiej wg projektu rozporządzenia:

Antymon	Fluoryt	Hel	<i>Nikiel</i>	Stront
Arsen	Fosforyty	Kobalt	Niob	Tantal
Boksyty / Aluminium	Fosfor	<i>Krzem metaliczny</i>	<i>PGM - platynowce</i>	<i>Tytan metaliczny</i>
Baryt	<i>Gal</i>	<i>Lit</i>	<i>REE ciężkie</i>	<i>Wanad</i>
Beryl	<i>German</i>	<i>Magnez</i>	<i>REE lekkie</i>	Węgiel koksowy
<i>Bizmut</i>	<i>Grafit</i>	<i>Mangan</i>	Skalenie	<i>Wolfram</i>
<i>Bor / Borany</i>	Hafn	<i>Miedź</i>	Skand	

Kursywą oznaczono surowce strategiczne dla Unii Europejskiej. Znaczenie strategiczne określa się na podstawie istotności surowca dla zielonej transformacji, technologii cyfrowych, zastosowań obronnych i kosmicznych.

Odpady zawierające znaczne ilości surowców krytycznych

Na obecnym etapie trudno jest wskazać wykaz konkretnych kodów odpadów zawierających znaczne ilości surowców krytycznych. Można natomiast wskazać następującą listę grup odpadów powstałych z użytkowanych produktów, które mogą zawierać znaczne ilości surowców krytycznych:

1. odpady z przemysłu fotograficznego i usług fotograficznych;
2. opakowania z metali;
3. zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy;
4. odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych, w tym zużyte katalizatory i magnetyczne i optyczne nośniki informacji;
5. partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku (dotyczy wybranych odpadów);
6. baterie i akumulatory;
7. odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (dotyczy wybranych odpadów);
8. odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie (dotyczy wybranych odpadów).

Odpady zawierające znaczne ilości surowców krytycznych

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego nie ma odpadów górniczych mogących zawierać surowce krytyczne. Surowce krytyczne występują głównie w odpadach baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, pojazdach wycofanych z eksploatacji.

Na terenie województwa nie ma żadnej instalacji do recyklingu stricte surowców krytycznych, ani baterii i akumulatorów, odpadów z demontażu sprzętu elektronicznego i elektrycznego czy pojazdów wycofanych z eksploatacji. Na terenie województwa prowadzą działalność jedynie podmioty prowadzące demontaż sprzętu elektrycznego i elektronicznego i pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Przyjęte cele główne w zakresie gospodarki odpadami

WPGO 2028 określa główne cele w zakresie gospodarki odpadami. Są to:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;
- znaczne zmniejszenie całkowitej ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności odpadów niebezpiecznych, redukcji wytwarzanych odpadów z rokiem 2018 jako punktem odniesienia – o 5% do 2030 r., 10% do 2035 oraz 15% do 2040 r.;
- ograniczenie marnotrawstwa żywności;
- wzmocnienie obiegu zamkniętego w środowisku wolnym od substancji toksycznych, w tym minimalizowanie obecności substancji problematycznych dla zdrowia i środowiska w materiałach pochodzących z recyklingu i wytworzonych z nich wyrobach;
- stworzenie dobrze funkcjonującego rynku wysokiej jakości surowców wtórnych;
- ograniczenie uciążliwości dla środowiska instalacji do zbierania i przetwarzania odpadów, głównie poprzez ograniczanie emisji gazów i pyłów oraz ścieków;
- wysoki poziom selektywnego zbierania odpadów, głównie odpadów niebezpiecznych, odpadów włókienniczych i odpadów przeznaczonych do recyklingu, utrzymanie czystych strumieni odpadów poddawanych recyklingowi;



Przyjęte cele główne w zakresie gospodarki odpadami

- wysoki poziom ponownego użycia produktów, w tym wyrobów włókienniczych;
- osiągnięcie poziomu recykling surowców krytycznych na poziomie odpowiadającym co najmniej 15 proc. rocznego zużycia w 2030 r.;
- składowanie odpadów ograniczone do minimum;
- termiczne przekształcanie odpadów ograniczone wyłącznie do odpadów, których nie można poddać ponownemu użyciu i recyklingowi;
- remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym miejsc nielegalnego deponowania odpadów oraz nieczynnych składowisk odpadów;
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z odpadami, w tym zaśmiecania środowiska;
- wzmocnienie nadzoru nad przedsiębiorcami w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta;
- wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców województwa.

Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady komunalne

Cele szczegółowe to:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów komunalnych,
- zmniejszenie o połowę ilości resztkowych (niepoddanych recyklingowi) odpadów komunalnych do 2030 r.;
- objęcie wszystkich obiektów wytwarzania odpadów komunalnych systemem odbioru;
- zapewnienie wszystkim wytwórcom możliwości selektywnego zbierania odpadów „u źródła”, w tym w szczególności odpadów niebezpiecznych i odpadów tekstyliów (od 2025 r.);
- zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie w całym strumieniu zbieranych odpadów – do 65% w 2028 r. i 75% w 2034;
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu;
- zwiększenie recyklingu organicznego przez kompostowanie bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców;
- zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia;



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

- osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
 - 55% dla roku 2025,
 - 60% dla roku 2030,
 - 65% dla roku 2035.
- minimalizacja ilości składowanych odpadów:
 - do 15% w roku 2025,
 - do 13% w roku 2030,
 - do 10% w roku 2035, w stosunku do wytwarzanych odpadów komunalnych;
- odzysk energetyczny odpadów powstałych z przetwarzania odpadów komunalnych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego, w ilości nie większej niż 20% masy wytworzonych odpadów komunalnych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego i ograniczony wyłącznie do odpadów, których nie można poddać recyklingowi;
- rekultywacja nieczynnych składowisk oraz miejsc nielegalnego deponowania odpadów;
- ograniczenie uciążliwości dla środowiska instalacji MBP oraz składowisk odpadów, głównie poprzez dostosowanie do konkluzji BAT i przepisów prawnych;
- wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat zapobiegania powstawaniu odpadów, selektywnego zbierania oraz należytego gospodarowania odpadami komunalnymi.



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

Oleje odpadowe

Cele szczegółowe to:

- wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z olejami odpadowymi, w tym spalania ich w nieodpowiednich instalacjach;
- zwiększenie poziomów zbierania olejów odpadowych;
- osiągnięcie odzysku olejów odpadowych i preparatów smarowych na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu na poziomie co najmniej 35%;
- wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat odpowiedniego sposobu postępowania z olejami odpadowymi.

Zużyte opony

Cele szczegółowe to:

- wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z zużytymi oponami, w tym spalania ich w nieodpowiednich instalacjach;
- zwiększenie poziomów zbierania zużytych opon;
- osiągnięcie poziomu odzysku zużytych opon na poziomie co najmniej 75%, a recyklingu na poziomie co najmniej 15%;
- zwiększenie świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat właściwego postępowania z zużytymi oponami.

Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

Zużyte baterie i akumulatory

Cele szczegółowe to:

- minimalizacja ilości wytwarzanych zużytych baterii i akumulatorów;
- osiągnięcie i utrzymanie poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych na poziomie co najmniej 63% do 2027 r. i 73% do 2030 r.;
- osiągnięcie poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów do lekkich środków transportu (LMT) na poziomie co najmniej 51% w 2028 r. i 61% w 2031 r.;
- zapewnienie zbierania wszystkich zużytych baterii rozruchowych, oświetleniowych, zapłonowych (SLI), zużytych baterii przemysłowych i zużytych baterii do pojazdów elektrycznych;
- osiąganie minimalnej zawartości materiałów z recyklingu w bateriach przemysłowych, bateriach do pojazdów elektrycznych, bateriach LMT i bateriach SLI;
- przekazywanie wszystkich zebranych baterii i akumulatorów do zakładów przetwarzania w celu przygotowania do ponownego użycia, przygotowania do wykorzystania do innych celów lub poddania procesowi recyklingu;



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

osiągnięcie poziomów odzysku materiałów, w całym recyklingu,

- w terminie do 2027 r.
 - 90 % w przypadku kobaltu;
 - 90 % w przypadku miedzi;
 - 90 % w przypadku ołowiu;
 - 50 % w przypadku litu;
 - 90 % w przypadku niklu

- w terminie do 2031 r.:
 - 95 % w przypadku kobaltu;
 - 95 % w przypadku miedzi;
 - 95 % w przypadku ołowiu;
 - 80 % w przypadku litu;
 - 95 % w przypadku niklu

Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

osiągnięcie poziomów wydajności recyklingu w terminie do 2025 r.:

- 80% średniej masy baterii niklowo-kadmowych,
- 75% średniej masy baterii kwasowo-ołowiowych,
- 65% średniej masy baterii litowych,
- 50% średniej masy innych zużytych baterii

w terminie do 2030 r.:

- 80% średniej masy baterii kwasowo-ołowiowych,
- 70% średniej masy baterii litowych

- wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat odpowiedniego sposobu postępowania z zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami.

Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Cele szczegółowe to:

- ograniczenie wytwarzania odpadów w postaci ZSEE, w tym wzrost ponownego użycia sprzętu;
- przyczynianie się do wydajnego wykorzystywania zasobów oraz do odzyskiwania cennych surowców wtórnych z ZSEiE;
- osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów zbierania ZSEiE, które wynoszą nie mniej niż 65% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu albo 85% masy zużytego sprzętu wytworzonego na terytorium kraju;
- zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu:
 - dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 1 (Sprzęt działający na zasadzie wymiany temperatury) i nr 4 (Sprzęt wielkogabarytowy, którego którykolwiek z zewnętrznych wymiarów przekracza 50 cm):
 - odzysku – 85% masy zużytego sprzętu oraz
 - przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 80% masy zużytego sprzętu,
 - dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 2 (Ekrany, monitory i sprzęt zawierający ekrany o powierzchni większej niż 100 cm²):
 - odzysku – 80% masy zużytego sprzętu oraz
 - przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 70% masy zużytego sprzętu,
 - dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 5 (Sprzęt małogabarytowy, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm) i nr 6 (Małogabarytowy sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm):
 - odzysku – 75% masy zużytego sprzętu
 - oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 55% masy zużytego sprzętu,
 - dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 3 (Lampy)
 - recyklingu w wysokości 80% masy tego zużytego sprzętu;
 - wyeliminowanie nieuczciwych i nielegalnych praktyk związanych ze stosowaniem, zbieraniem i zagospodarowywaniem ZSEE;
 - zwiększenie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat odpowiedniego sposobu postępowania ze ZSEE.



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

Opakowania i odpady opakowaniowe

Cele szczegółowe to:

- skuteczny system rozszerzonej odpowiedzialności producenta dla opakowań;
- ograniczenie masy i wielkości opakowań w stosunku do masy produktów, w tym ograniczenie pustej przestrzeni w opakowaniach transportowych i e-commerce (max. 50% w 2030 r.);
- wprowadzenie systemów ponownego użycia opakowań transportowych i zbiorczych oraz wykorzystywanych przy sprzedaży;
- rozwój systemów kaucyjnych i zwiększenie udziału opakowań wielorazowego użytku w rynku, w tym zwiększenie udziału butelek wielorazowego użytku do 10% w 2030 r.;
- prowadzenie przez placówki gastronomiczne usługi podawania wody z kranu w opakowaniach wielokrotnego użytku;
- wycofanie z użycia niektórych rodzajów jednorazowych opakowań z tworzyw sztucznych (torebki na owoce i warzywa, miniaturowe opakowania na produkty toaletowe, małe opakowania w gastronomii na przyprawy i sosy, torebki o grubości poniżej 15 mikronów);
- ograniczenie stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, w szczególności takich jak:
 - a) kubki na napoje
 - b) pojemniki na posiłki;



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

- zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów opakowaniowych o 5% w 2030 r. i 10 % w 2035 r. w stosunku do ilości wytwarzanych w roku 2018 r.;
- wysoki poziom selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych, w tym osiągnięcie poziomu zbierania butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na poziomie przynajmniej 77% w 2025 r., 81% w 2026 r., 84% w 2027 r., 87% w 2028 r. i 90% w 2029 r.;
- osiągnięcie poziomu recyklingu odpadów opakowaniowych na poziomie min. 65% wagowo w 2025 r. i min. 70% w 2030 r.,
- w tym poszczególnych rodzajów odpadów:
 - papier i tektura - 75% w 2025 r. i 85% w 2030 r.,
 - metale żelazne – 70% w 2025 r. i 80% w 2030 r.,
 - szkło – 70% w 2025 r. i 75% w 2030 r.,
 - aluminium – 51% w 2025 r. i 60% w 2030 r.,
 - tworzywa sztuczne – 50% w 2025 r. i 55% w 2030 r.,
 - drewno – 25% w 2025 r. i 30% w 2030 r.,
 - opakowań wielomateriałowych – 65% w 2025 r. i 70% w 2030 r.,
 - opakowań po środkach niebezpiecznych – 42% w 2025 r. i 50% w 2030 r.

Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

- wyeliminowanie termicznego przekształcania selektywnie zbieranych odpadów opakowaniowych;
- wyeliminowanie nielegalnego zbierania i zagospodarowania odpadów opakowaniowych, w tym praktyk spalania w paleniskach domowych;
- produkcja butelek na napoje jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych z wykorzystaniem minimum 25% materiału pochodzącego z recyklingu od 2025 r. i minimum 30% od 2030 r.;
- wzrost świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje niebezpieczne, w tym środków ochrony roślin, odnośnie właściwego postępowania z opakowaniami po tych środkach.



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady powstające z produktów:

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Cele szczegółowe to:

- utrzymanie na poziomie co najmniej odpowiednio 95% i 85% minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu masy pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- recykling minimum 30% tworzyw sztucznych z pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- wyeliminowanie nielegalnego zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- poprawa jakości prowadzenia przetwarzania zużytych pojazdów w stacjach demontażu i ograniczenie ich uciążliwości dla środowiska;
- wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat odpowiedniego sposobu postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji.



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady niebezpieczne

Odpady medyczne i weterynaryjne

Cele szczegółowe to:

- efektywny system selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych, w tym prawidłowa segregacja u źródła powstawania oddzielnie od odpadów innych niż medyczne i weterynaryjne i w podziale na odpowiednie grupy i rodzaje oraz kategorie;
- zmniejszenie ilości odpadów przetwarzanych termicznie na rzecz innych sposobów unieszkodliwiania w przypadku odpadów innych niż zakaźne;
- przestrzeganie zasady bliskości (zakaz unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych i zakaźnych odpadów weterynaryjnych poza obszarem województwa, w którym zostały wytworzone);
- zapewnienie wystarczającej mocy przerobowej instalacji do unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych w województwie;
- wzrost świadomości wytwórców odpadów medycznych i weterynaryjnych w zakresie odpowiedniego sposobu postępowania z nimi.



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady niebezpieczne

Odpady zawierające PCB

Cele szczegółowe to:

- identyfikacja i wycofanie z użycia wszystkich urządzeń zawierających PCB do 31 grudnia 2025 r.;
- wzrost świadomości przedsiębiorców na temat odpowiedniego sposobu postępowania z odpadami zawierającymi PCB, w tym z odpadami zanieczyszczoną ziemi i gleby.

Odpady zawierające azbest

Cele szczegółowe to:

- sporządzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie wszystkich gmin województwa;
- funkcjonowanie na terenie województwa wystarczającej ilości składowisk odpadów azbestowych zapewniających odpowiednią pojemność;
- wyeliminowanie nielegalnego i prowadzonego poza ewidencją odpadów w BDO usuwania i dalszego postępowania z azbestem,
- stosowanie zasady bliskości (ograniczenie transportu odpadów zawierających azbest na duże odległości);
- zwiększenie tempa usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest;
- podniesienie świadomości ekologicznej użytkowników wyrobów zawierających azbest oraz przedsiębiorców budowlanych w zakresie prawidłowego użytkowania i usuwania tych wyrobów.



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady pozostałe

Odpady budowlane i rozbiórkowe

Cele szczegółowe to:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów BiR;
- sprawny system selektywnego zbierania odpadów z remontów, budowy i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, w podziale co najmniej na frakcje: drewno, metale, szkło, tworzywa sztuczne, gips, odpady mineralne, w tym beton, cegłę, płytki i materiały ceramiczne oraz kamienie (najpóźniej do 2025 r.);
- wyeliminowanie nieprawidłowego i prowadzonego poza ewidencją odpadów w BDO gospodarowania odpadami BiR;
- wzrost poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów BiR, w tym osiągnięcie 70% poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku w stosunku do wszystkich wytworzonych odpadów BiR;
- wzrost świadomości inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady BiR w zakresie prawidłowego z nimi postępowania.

Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady pozostałe

Komunalne osady ściekowe

Cele szczegółowe to:

- zmniejszanie ilości powstających w oczyszczalniach ścieków komunalnych osadów ściekowych;
- wyeliminowanie nielegalnego i nieprawidłowego zagospodarowania osadów ściekowych;
- wyeliminowanie składowania osadów ściekowych;
- odpowiednie przetwarzanie osadów ściekowych (stabilizacja) przed stosowaniem ich na powierzchni ziemi;
- zwiększenie poziomu odzysku komunalnych osadów ściekowych, w tym przede wszystkim z wykorzystaniem substancji biogenych przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego i środowiskowego;
- wyeliminowanie termicznego przekształcania osadów ściekowych, które nadają się do recyklingu.



Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady pozostałe

Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

Cele szczegółowe to:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w tym w szczególności odpadów z produkcji rolnej, spożywczej, przetwórstwa i dystrybucji żywności;
- selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji;
- zwiększanie poziomu recyklingu odpadów ulegających biodegradacji;
- wyeliminowanie składowania odpadów ulegających biodegradacji;
- wyeliminowanie termicznego przekształcania odpadów, które mogą być poddane recyklingowi.

Przyjęte cele szczegółowe w zakresie gospodarki odpadami

Odpady pozostałe

Odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy

Cele szczegółowe to:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów przemysłowych, w tym ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji;
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku, w szczególności recyklingu;
- minimalizacja składowania odpadów;
- wyeliminowanie termicznego przekształcania odpadów, które mogą być poddane recyklingowi;
- osiągnięcie rocznych poziomów zbierania narzędzi połowowych w wysokości:
 - 5% w 2024 r.
 - 10 % w 2025 r.
 - 15% w 2026 r.
 - 20% w 2027 r.
 - 25% w 2028 r.
 - 27 % w 2029 r.
 - 30% w 2030 r.

Środki służące zapobieganiu powstawaniu odpadów

Zapobieganie powstawaniu odpadów to bardzo ważny obszar w gospodarce odpadami, w ramach którego najważniejsze cele i priorytety odnoszą się do:

- zabezpieczenia cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenia wykorzystania surowców wtórnych,
- racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym,
- wspierania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach oraz ochronę środowiska,
- zmniejszenie zagrożenia środowiska powodowanego przez nieprawidłowe postępowanie z odpadami, w tym zaśmiecania środowiska,
- ograniczania masy wytwarzanych odpadów żywności na wszystkich etapach łańcucha dostaw żywności.

Kierunki działań w celu zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym zapobiegania powstawaniu odpadów z produktów, w tym opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, oraz działania służące zmniejszeniu stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych:

- prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie ZPO, w tym:
 - wprowadzenie zagadnień związanych z ZPO, do programów edukacji w szkołach i przedszkolach,
 - powszechne akcje skierowane do mieszkańców na temat ograniczania zbędnej konsumpcji, podejmowania świadomych wyborów konsumenckich, dokonywania napraw produktów, wielokrotnego używania produktów i opakowań,
 - promocja wiarygodnego etykietowania ekologicznego, w tym publikacji Urzędu Zamówień Publicznych „Oznakowania ekologiczne”,
 - działania edukacyjne adresowane do uczestników całego łańcucha produkcji, dystrybucji i konsumpcji żywności w celu zapobiegania powstawaniu odpadów żywności i prawidłowej gospodarki nimi zgodnej z hierarchią sposobów postępowania, w tym propagowanie zasad poszanowania żywności poprzez upowszechnianie „Kodeksu etyki żywnościowej”,
- nagradzanie przedsiębiorców, instytucji i organizacji, które w sposób znaczący przyczyniają się do ograniczenia marnotrawstwa żywności i ograniczaniem strat,
- rozwój i utrzymywanie istniejącej sieci organizacji typu banki żywności i organizacji współpracujących,
- optymalizacja procesów produkcyjnych w wytwórstwie i przetwórstwie produktów żywnościowych, w tym wykorzystywanie produktów ubocznych,



Kierunki działań w celu zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym zapobiegania powstawaniu odpadów z produktów, w tym opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, oraz działania służące zmniejszeniu stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych:

- promocja wytwórców lokalnych i krótkiego łańcucha dystrybucji, w tym organizacja giełd produktów lokalnych,
- wspieranie organizacji odbierających nadwyżki żywności od rolników i hodowców zarówno w ilościach hurtowych, jak i detalicznych (organizacje foodsharingowe),
- ograniczanie powstawania odpadów żywności w gastronomii poprzez wdrażanie racjonalnych zamówień, odpowiedniego porcjowania posiłków, rezygnację z serwowania posiłków w formie bufetu, zachęcanie klientów do zabierania niezjedzonych posiłków do domu,
- organizacja i promocja jadłodzielni, w tym instalowanie lodówek społecznych,
- organizacja i promocja sklepów społecznych, do których trafia żywność zagrożona marnotrawstwem,
- promocja aplikacji zapobiegających marnotrawstwu żywności, np. „ToGoodToGo”, „Foodsi”, „Full Fridge” itp.,
- promocja internetowych inicjatyw zapobiegających powstawaniu odpadów, np. „Uwaga Śmieciarka Jedzie”,
- racjonalna gospodarka zasobami i energią, w tym wykorzystanie środków planowania w instytucjach publicznych i u przedsiębiorców,
- promocja i wdrażanie wiarygodnych systemów zarządzania środowiskowego, w tym EMAS i ISO 14001,



Kierunki działań w celu zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym zapobiegania powstawaniu odpadów z produktów, w tym opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, oraz działania służące zmniejszeniu stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych:

- stosowanie zasad Czystszej Produkcji (CP) – promującej zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń i ograniczanie zużycia zasobów naturalnych, przy równoczesnej redukcji kosztów dla przedsiębiorstw, m.in. niskoodpadowe technologie, wykorzystanie technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię, umożliwiających wykorzystanie surowców wtórnych i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- promocja i stosowanie zasad eko-projektowania (systematycznego uwzględniania aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu uwzględniając oddziaływanie produktu na środowisko przez cały cykl jego życia),
- promocja badań i rozwoju w obszarze pozyskiwania czystszych i bardziej oszczędnych produktów i technologii oraz upowszechnianie i wykorzystywanie takich wyników i badań,
- wspieranie badań i innowacji dotyczących zaawansowanych technologii recyklingu i regeneracji produktów, w tym odpadów zawierających surowce krytyczne,
- zwiększenie udziału opakowań wielokrotnego użytku w branży opakowań, w tym poprzez rozwój systemów kaucyjnych,
- rozwój systemów zbierania odzieży używanej,
- organizacja i promocja spółdzielni, w których znajdują się punkty napraw i wymiany rzeczy używanych,
- wdrażanie ekologicznego etykietowania produktów, w tym podających wyliczony ślad węglowy,
- stosowanie instrumentów ekonomicznych, takie jak zachęty do czystych zakupów lub wprowadzenie obowiązkowej zapłaty przez konsumentów za dany artykuł lub element opakowania, przyznawanie premii za naprawę,



Kierunki działań w celu zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym zapobiegania powstawaniu odpadów z produktów, w tym opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, oraz działania służące zmniejszeniu stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych:

- uwzględnianie przez WFOŚiGW oraz instytucje wdrażające programy UE i inne programy wsparcia finansowego w priorytetach oraz w kryteriach wyboru projektów działań z zakresu zapobiegania powstawaniu odpadów,
- promowanie picia wody kranowej, w tym serwowania jej w punktach gastronomicznych,
- wprowadzanie systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta oraz zapisów Dyrektywy SUP (dotyczącej produktów jednorazowego użytku z plastiku), w tym prowadzenie nadzoru przez Urząd Marszałkowski i WIOŚ nad wprowadzającymi produkty na rynek,
- włączanie kryteriów związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów do zaproszeń do składania ofert i kontraktów – stosowanie procedury zielonych zamówień publicznych, zarówno w administracji publicznej, jak i wśród przedsiębiorców, w tym zgodnie z wytycznymi IOŚ-PIB z 2019 r.: „Wytyczne dla administracji i innych interesariuszy z zakresu śladu węglowego oraz dobrych praktyk do stosowania LCA w prawie zamówień publicznych w tzw. zielonych zamówieniach publicznych”,
- rozwój cyfrowych giełd odpadów, umożliwiających kontakty posiadaczy odpadów z przetwórcami, w tym poprzez wsparcie przez samorządy,
- organizowanie i wspieranie przez samorządy sieci napraw,
- organizowanie i wspieranie przez samorządy wypożyczalni różnego rodzaju sprzętów, urządzeń, pojazdów i innych produktów,
- organizowanie i wspieranie przez samorządy cyfrowych i stacjonarnych giełd wymiany rzeczy używanych,
- budowa i rozbudowa PSZOKów wyposażonych w punkty napraw i punkty wymiany rzeczy używanych, m.in. w ramach działalności organizacji pozarządowych.



INSTALACJE KOMUNALNE NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego działają **4 Związki Międzygminne**, które zajmują się gospodarką odpadami komunalnymi: Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” w Ostródzie, Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” w Działdowie, Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami w Giżycku, Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” w Ełku, w obrębie których zlokalizowane zostały tzw. instalacje komunalne. Gminy niezrzeszone w związkach międzygminnych na podstawie porozumień międzygminnych zarządzają własnymi instalacjami komunalnymi lub korzystają z usług instalacji komunalnych będących własnością innych samorządów gminnych na zasadach wolnorynkowych.

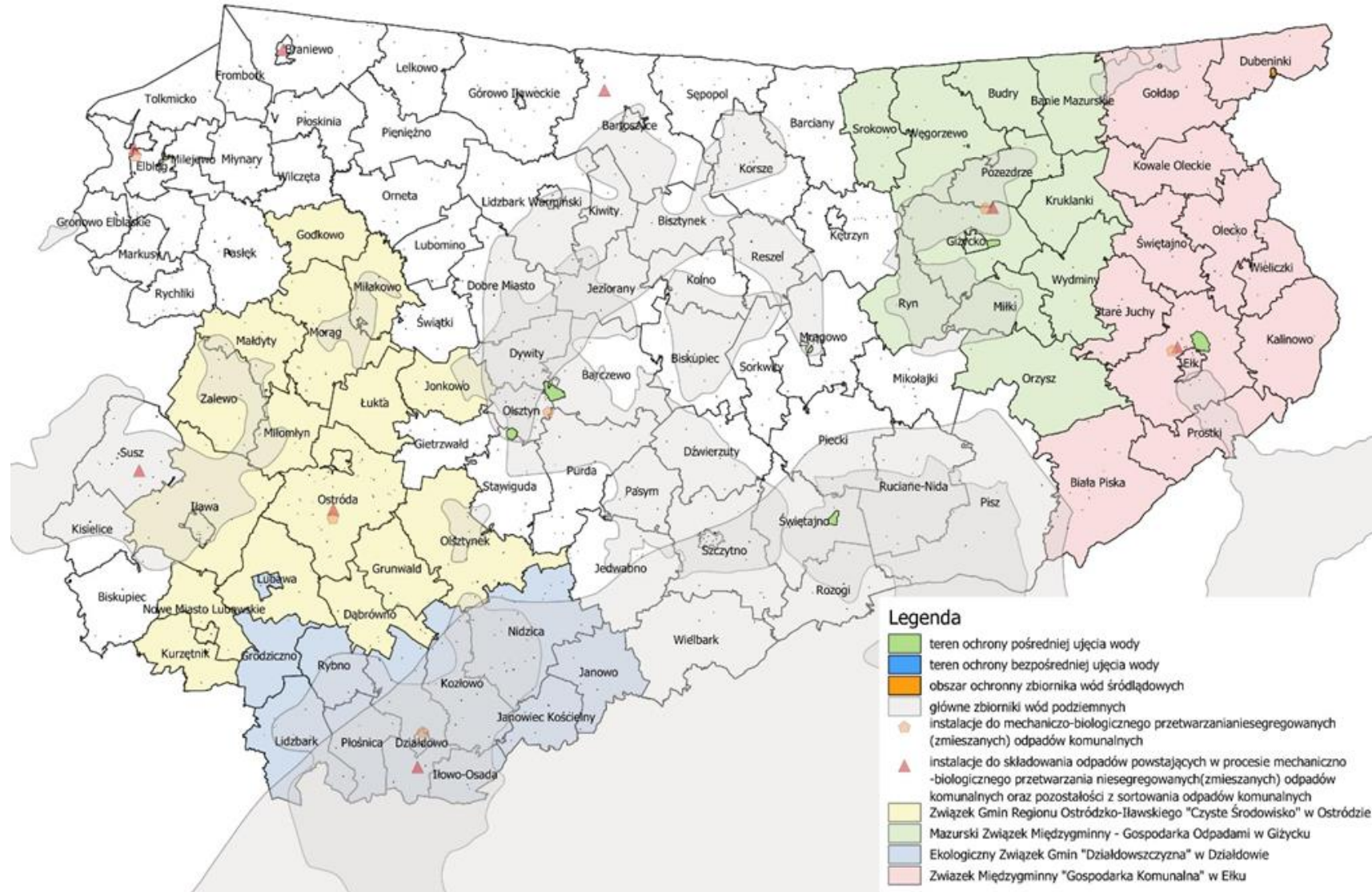
INSTALACJE KOMUNALNE NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach **Instalacją komunalną** jest instalacja do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów, określona na liście, o której mowa w art. 38b ust. 1 pkt 1 ustawy, spełniająca wymagania najlepszej dostępnej techniki, o której mowa w art. 207 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, lub technologii, o której mowa w art. 143 tej ustawy, zapewniająca:

- 1) **mechaniczno-biologiczne przetwarzanie** niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielanie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku, lub
- 2) **składowanie odpadów** powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.



Rozmieszczenie Instalacji komunalnych w województwie



INSTALACJE KOMUNALNE NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA

W celu zwiększenia poziomów selektywnego zbierania odpadów planowane są inwestycje w zakresie rozbudowy, modernizacji oraz budowy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

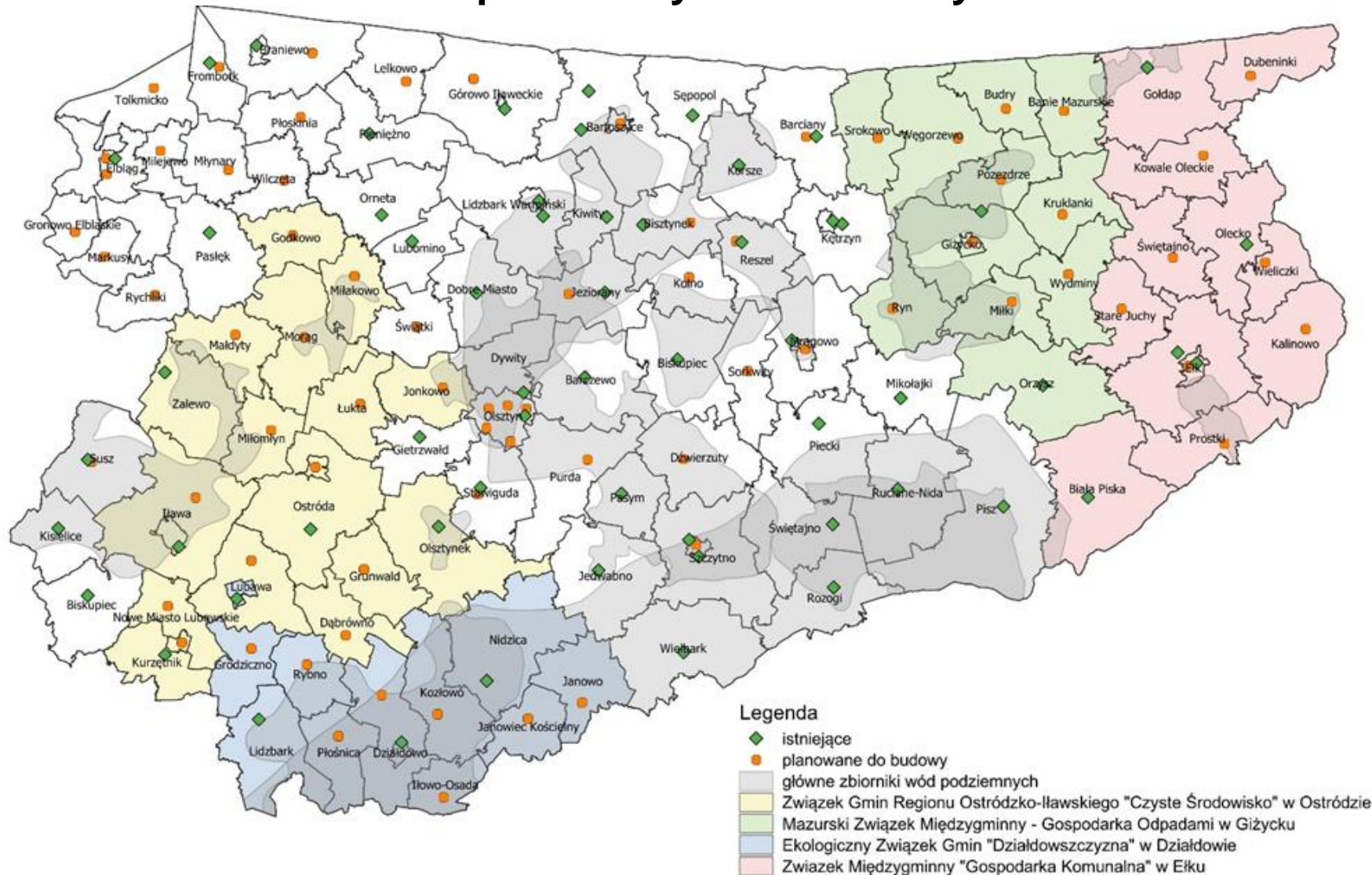
Aktualnie funkcjonuje **59 PSZOKów**, a **73 nowe obiekty** są planowane do budowy w latach 2023-2028.

W każdej gminie będzie funkcjonował przynajmniej 1 punkt.

Średnio jeden PSZOK będzie obsługiwał około **18 182 mieszkańców w 2028 r..**

W każdym obiekcie będzie punkt wymiany rzeczy używanych, a w punktach obsługujących ludność miejską dodatkowo punkt napraw (przygotowania do ponownego użycia).

Rozmieszczenie istniejących wg stanu na 31.12.2023 r. i planowanych do budowy PSZOK.



Ponadto, w województwie warmińsko-mazurskim od 2023 r. funkcjonuje **1 instalacja do termicznego przekształcania odpadów** pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych zlokalizowana w Olsztynie, w Dzielnicy Przemysłowej – Wschód 4 przy ul. Lubelskiej.

Instalacja spala odpady o kodzie 19 12 12 – inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów i 19 12 10 – odpady palne (paliwo alternatywne), powstające we wszystkich instalacjach komunalnych województwa i przetwarza wyłącznie odpady, których nie można poddać recyklingowi, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Wydajność instalacji wynosi **110 000 Mg** odpadów na rok.

Potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych, wraz z mocami przerobowymi określa Plan inwestycyjny, który stanowi załącznik do WPGO 2028.



PLAN ZAMYKANIA INSTALACJI GOSPODARKI ODPADAMI

W okresie obowiązywania WPGO 2028 nie planuje się zamykania żadnej z funkcjonujących instalacji gospodarki odpadami.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zlokalizowane są 3 nieczynne składowiska odpadów, które są w trakcie rekultywacji oraz 6 składowisk, których rekultywacja nie została jeszcze rozpoczęta, a planuje się ją przeprowadzić w latach 2023-2028.

Ponadto na terenie województwa znajduje się 80 składowisk odpadów, które zostały zrehabilitowane, ale podlegają jeszcze monitoringowi, który prowadzi się przez 30 lat po zamknięciu składowiska.

HARMONOGRAM I SPOSÓB FINANSOWANIA ZADAŃ

Łącznie w latach 2020-2022 poniesione wydatki na realizację zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wyniosły **798 473 174,75 zł**.

Jest to znacznie więcej niż we wcześniejszych latach. W latach 2017-2019 wydatki te wyniosły **114 589 234,48 zł** natomiast w latach 2014-2017 wydatki wyniosły **311 359 778 zł**.

Na podstawie Planu inwestycyjnego oszacowano koszty realizacji w latach 2024-2028 przedsięwzięć z zakresu zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarki odpadami komunalnymi łącznie na kwotę **1 362 034 000 zł**, w tym:

- na budowę i modernizację **PSZOKów** – **178 863 000 zł**;
- na budowę i modernizację **infrastruktury** służącej zapobieganiu powstawaniu odpadów - **16 150 000 zł**;
- na **modernizację instalacji** gospodarki odpadami - **372 091 000 zł**;
- na **budowę instalacji** gospodarki odpadami – **758 930 000 zł**;
- na **rekultywację składowisk** - **36 000 000 zł**.



Dodatkowo na **15 000 000 zł** oszacowane zostały koszty **budowy lub modernizacji instalacji do odzysku odpadów pochodzących z remontów i rozbiórek**.

